

Ai venit în Norvegia ca să lucrezi?

Te-ai mutat, sau ai luat în considerare să te muți în Norvegia ca să lucrezi? Mulți cetățeni din UE își doresc să se mute în altă țară pentru a lucra, poate din cauza oportunităților reduse în țara de unde provin, ori din cauză că își doresc să găsească un loc de muncă mai bun în altă țară. Multe persoane vin în Norvegia pentru că avem o rată scăzută de șomaj și un sistem social bun. Însă există multe dificultăți în procesul de a te stabili în Norvegia, dificultăți de natură practică, birocratică sau de limbă. În această broșură vei găsi informații despre unele din cele mai comune obstacole cu care se confruntă cei care își caută de lucru în Norvegia și cum să te pregătești pentru ele.

Informații de bază

Ca și cetățean al UE, ai dreptul să călătorești fără restricții în UE și SEE (Spațiul Economic European), din care face parte și Norvegia. Ai voie să stai în Norvegia până la 3 luni fără să te înregistrezi. Dacă ai de gând să stai în Norvegia pentru o perioadă mai lungă, e necesar să te înregistrezi la autoritățile de imigrație înainte de terminarea celor 3 luni ale șederii tale. Te poți înregistra atât în cazul în care ești angajat (arbeidstaker) cât și ca persoană în căutarea unui loc de muncă (arbeidssøker). Dacă nu ești angajat, ți se acordă o rezidență de încă 3 luni ca să poți găsi loc de muncă în Norvegia.

NB: Dacă ai rezidență permanentă într-o țară membru al UE, dar nu ești cetățean, atunci aceste reguli nu se aplică pentru tine!

Ca și angajat ai voie să stai pe durata contractului și încă o perioadă după pierderea locului de muncă.

Condițiile pentru acordarea acestei rezidențe temporare depind de posibilitatea ta de a te întreține pe toată durata șederii tale, care este de până la 3 luni fără înregistrare și până la 6 luni ca și persoană în căutarea unui loc de muncă. Ca să fii înregistrat ca și angajat ai nevoie de un contract care să garanteze minim 10 ore de lucru pe săptămână, cu un salariu asemănător salariului altor angajați din același domeniu. În cazul în care nu se îndeplinește condiția de mai sus, autoritățile vor decide dacă locul de muncă este suficient, sau dacă există alte circumstanțe care să indice că vei putea să te întreții singur.

Ca să te înregistrezi trebuie să completezi un formular de înregistrare pe site-ul www.selfservice.udi.no, să îți faci o programare și să mergi în persoană la Centrul pentru muncitorii străini (SUA) sau la secția de poliție locală. Este necesar să

«Personnummer» este un număr permanent de identificare, iar «D-nummer» este pentru cei care se află în Norvegia temporar. Cu «Personnummer» ai acces la mai multe servicii publice.

prezinti documente de identitate valabile. Dacă ai un loc de muncă, va trebui să dai informații despre acesta în aplicația ta și să aduci contractul de muncă la această programare. În cazul în care ai un loc de muncă fix sau pentru o perioadă

de peste 6 luni, va trebui să aduci și contractul de închiriere sau alte documente care să arate că ai o locuință pentru următoarele 6 luni. În acest caz, vei primi un *număr personal* și nu un *D-nummer*.

Înainte de a veni în Norvegia

Prin intermediul muncii noastre, am întâlnit mai multe persoane, care au venit în Norvegia doar cu o valiză, fără să cunoască pe cineva și fără informații prealabile despre piața muncii, despre procedura de aplicare la un loc de muncă, despre limbă sau societate. Cu un astfel de punct de plecare nu dispui de nici un avantaj în procesul care urmează. De aceea îți recomandăm să iei în considerare următoarele măsuri pregătitoare înainte de a călători spre Norvegia:

Începe căutarea unui loc de muncă de acasă

În Norvegia, o mare parte a procesului de angajare are loc de obicei online, cel puțin până la faza de interviu. În unele cazuri până și acesta se poate face pe internet folosind Skype sau un program asemănător. De aceea, nu există nici un motiv să nu începi căutarea unui loc de muncă înainte de plecare. Poți găsi multe locuri de muncă disponibile pe nav.no/stillinger, pe m.finn.no/job sau pe ec.europa.eu/eures/public/homepage.

Cercetează piața de muncă

Deși rata de șomaj este scăzută în contextul european, nu înseamnă automat că este ușor să găsești loc de muncă. Cererea de forță de muncă va varia în funcție de calificările tale și de zona în care dorești să te muți. Află care este situația pe piața muncii în funcție de competențele tale, întrebând pe alții din același domeniu din Norvegia sau contactând direct companiile cu care dorești să lucrezi.

Cercetează piața imobiliară și costurile de trai

Pe lângă faptul că piața muncii este dificilă, costurile de trai în Norvegia sunt foarte ridicate. De exemplu, costul de închiriere a

unei garsoniere în 2018 era o medie de 7570 NOK pe lună¹, prețurile fiind mai ridicate în orașele mai mari. Închirierea unui singur dormitor într-un apartament cu mai multe camere este de obicei mai ieftină, dar de cele mai multe ori, acestea sunt oferite studenților sau altor persoane din aceeași grupă de vârstă, și este preferabil ca persoana să aibă un venit constant. Foarte puțini oferă chirii pe termen scurt sau doresc să închirieze cuiva care va locui acolo câteva luni. De asemenea, pe piața imobiliară norvegiană se obișnuiește să se plătească un depozit de 3 luni în avans.

Alte costuri sunt de asemenea ridicate în Norvegia. Consumul standard al unei persoane este estimat la 9500 NOK pe lună², pe lângă costurile pentru locuință. Este important să iei acest lucru în considerare înainte de a planifica să te muți. Încearcă să estimezi un buget și perioada pe care o poți petrece în Norvegia înainte de a putea lucra.

Fă-ți cunoștințe

Când te muți într-un loc nou, să cunoști una sau mai multe persoane de dinainte poate fi de mare ajutor sub forma de informații, chirie, idei de locuri de muncă sau pur și simplu ca și sprijin și prietenie. Încearcă să îți faci prieteni în zona în care vrei să te muți și află informații despre oferte și servicii în acea zonă. Poate că există un grup pe Facebook pentru persoane din țara ta în Bergen?

¹ SSB – Leiemarkedsundersøkelsen 2018

² SIFO sitt referansebudsjett

Învată despre limbă și cultură

A cunoaște limba norvegiană este un beneficiu universal atât în obținerea unui loc de muncă cât și în societatea norvegiană în general. Majoritatea norvegienilor vorbesc engleza, dar multe informații importante sunt disponibile doar în limba norvegiană. De asemenea, este un avantaj să știi limba când aplici pentru un loc de muncă; acest lucru te va favoriza în fața multor angajatori. Dacă nu vorbești nici norvegiana, nici engleza, vei întâmpina mari dificultăți în a te integra pe piața de muncă norvegiană și vei fi mai expus la exploatare și escrocherie.

Cum să aplici pentru un loc de muncă în Norvegia

În Norvegia, ca și în alte țări, pașii pentru obținerea unui loc de muncă variază în funcție de tipul de muncă pe care îl cauți. O rețea bună de cunoștințe te poate ajuta să găsești și să obții un loc de muncă. În general, Norvegia este destul de formală în acest domeniu, și va trebui să scrii un CV pentru majoritatea locurilor de muncă. În plus, o scrisoare de intenție este de asemenea necesară în cele mai multe cazuri. Aceasta poate fi o scrisoare de intenție "deschisă", scrisă la modul general și care nu vizează neapărat un anumit post. Totuși, este de preferat ca ea să fie adaptată la tipul de loc de muncă pentru care aplici și poți avea mai multe scrisori deschise pentru diferite locuri de muncă.

Ar fi indicat să ai diplome care să ateste educația ta și recomandări de la locurile de muncă anterioare. În plus, majoritatea angajatorilor solicită și verifică referințe de la foști angajatori. De aceea este important să îi întrebi pe foștii tăi șefi dacă pot fi folosiți ca și persoană de referință când aplici pentru un nou loc de muncă.

Ca și regulă generală în ce privește documentele cerute, așteptările sunt mai ridicate cu cât calificările pentru locul de muncă sunt mai ridicate. De exemplu, dacă vrei să lucrezi ca și ospătar, vânzător sau muncitor necalificat (fără un certificat de calificare), ar trebui să fie suficient să ai un CV în scris și să te prezinți personal. În schimb, pentru a aplica pentru un post de instalator sau inginer, va trebui să trimiți un CV, o scrisoare de intenție și documentație prin poștă sau email. În acest caz, nu vei întâlni angajatorul în persoană până la faza de interviu.

Multe locuri de muncă sunt publicate online, pe nav.no/stillinger, pe m.finn.no/job, sau ec.europa.eu/eures/public/homepage. Totuși, nu toate locurile de muncă sunt publicate și dacă cunoști vreo companie pentru care ai dori să lucrezi, îți recomandăm să îi contactezi nesolicitat.

Piața de muncă norvegiană

Norvegia are o rată de șomaj scăzută, comparativ cu alte țări europene, dar din păcate asta nu înseamnă că aici sunt destule locuri de muncă pentru toată lumea. Este important de notat că statisticile *nu îi includ* pe cei care vin în Norvegia în căutare de muncă, dar nu reușesc să găsească.

Pentru profesii care nu cer calificări înalte sau cunoștințe de limbă, ca de exemplu în anumite servicii de curățenie sau ca ospătar, numărul de aplicanți este de obicei foarte ridicat. Pentru aceste locuri de muncă, elemente ca și cunoștințe de limbă, experiență și calități personale îți pot conferi un avantaj în fața celorlalți aplicanți.

Pentru profesii care cer certificări și aprobări, este important să verifici dacă acele calificări obținute în altă țară sunt valabile în Norvegia. De obicei, sunt mai puțin aplicanți pentru astfel de locuri de muncă, dar cerințe mult mai ridicate pentru a le obține. Este important să stăpânești bine limba utilizată la muncă, deoarece neînțelegerile legate de limbă pot avea consecințe mai mari pentru un tâmplar decât pentru un ospătar.

Drepturile tale ca și angajat

Drepturile și obligațiile tale ca și angajat în Norvegia sunt în mare parte reglementate de codul muncii (Arbeidsmiljøloven, aml) și convenții colective. Codul muncii se ocupă printre altele de aspecte ca și ore de lucru, demisie, concediere, contracte, etc. Codul muncii **nu se ocupă de stabilirea salariului**, iar în companii care nu au aderat la convențiile colective **nu există un salariu minim!** Mai jos sunt câteva din cele mai importante aspecte ale legii:

Contractul

Ca și angajat în Norvegia ai dreptul la un **contract în scris** (aml § 14-5). Acesta trebuie să includă un minim de informații despre **angajat și angajator; unde** vei lucra; ce fel de muncă vei face, fie printr-un **titlu**, fie o **descriere a postului; data la care începi** să lucrezi și **perioada** în care vei lucra dacă nu este un contract permanent; dacă există o **perioadă de probă; perioada de preaviz; salariul** și eventuale **bonusuri**; când se face plata salariului; dreptul la **concediu** și **bani de concediu**, **timpul de lucru** zilnic și săptămânal, **pauze**, dacă există **înțelegeri speciale** pentru timpul

Atenție:
Poți găsi codul muncii atât în norvegiană cât și în engleză pe lovdata.no

de lucru și dacă contractul este reglementat de **convențiile colective**.

Salariul

Salariul nu este reglementat de lege. De obicei, salariul este reglementat în convențiile colective. În unele domenii există convenții colective generale pe care toate firmele din acel domeniu sunt obligate să le respecte. Aceasta se aplică la persoanele care lucrează în hoteluri, restaurante și catering, construcții pe șantiere, muncă cu instalații electrice, linii de producție, muncă de montare și instalare în industria navală, transport de marfă, agricultură, transport de pasageri pe autobuz, curățenie și industria piscicolă. Poți vedea salariile minime pe www.arbeidstilsynet.no. În companii care nu fac parte din aceste categorii și care nu au semnat convenții colective cu sindicatele celor angajați, nu există salariu minim, plata fiind cea stabilită în contractul fiecărui muncitor. **De asemenea, legea nu reglementează valoarea adaosurilor**, cu excepția orelor suplimentare (40% bonus peste 9 ore lucrate pe zi sau 40 de ore lucrate pe săptămână). Asta înseamnă că orice adaosuri pentru lucrul pe timpul nopții, sfârșit de săptămână sau sărbători vor fi reglementate în contractul tău sau de către convențiile colective.

Când ești plătit trebuie să primești un fluturaș. Acest document îți spune cum este calculat salariul tău (de exemplu plata pe oră multiplicat cu numărul de ore lucrate, sau un salariu lunar stabil), baza pentru banii de concediu și ce deducții s-au făcut, spre exemplu pentru impozit sau pensie. Acesta este bonul tău pentru munca prestată și pentru impozitul plătit. Trebuie să verifici dacă informația de pe fluturaș este în concordanță cu timpul lucrat și salariul primit.

NB: Dacă nu ai un contract sau un fluturaș, ești în pericol de a lucra la negru. Asta înseamnă că nu contribui la sistemul de asigurări sociale (folketrygden), nu ai dreptul la indemnizația de șomaj, beneficii în caz de boală sau accident, concediu parental plătit, și în cel mai rău caz, riști să fii pedepsit sau expulzat din țară.

Timpul de lucru

Nu ar trebui să ai mai mult de **9 ore normale de muncă** pe zi, sau **40 de ore** pe săptămână (aml § 10-4). Dacă lucrezi mai mult de atât se consideră ore suplimentare și ai dreptul la un adaos de 40% la salariu (aml § 10-4). Există o excepție de la această regulă numită *gjenomsnittsberegning*, calcularea unei medii, care îți permite să lucrezi până la 10 ore pe zi și 48 de ore pe săptămână, dar în medie nu lucrezi mai mult de 9/40 ore pe timpul a 52 de săptămâni. În companii care au convenții colective există alte regulamente, de obicei în favoarea angajatului.

Timp liber

Ca și regulă generală, ar trebui să ai cel puțin **11 ore consecutive libere într-o perioadă de 24 de ore, și 35 de ore consecutive libere într-o perioadă de 7 zile** (aml § 10-8). Aceasta perioadă de 35 de ore ar trebui să includă pe cât posibil duminica, și dacă este necesar să lucrezi într-o duminică, ar trebui să ai liber următoarea. În plus, ai dreptul la o pauză dacă lucrezi mai mult de 5 ½ ore pe parcursul unui ture (aml § 10-9), iar dacă ziua ta de lucru e de 8 ore sau mai mult, ai dreptul la cel puțin 30 de minute de pauză. În companii care au convenții colective, există de obicei regulamente speciale care favorizează angajatul.

Concedierea și demisia

Dacă ești concediat din postul tău, trebuie să primești o înștiințare **în scris** (aml § 15-4). Poti cere să ți se explice de ce ești concediat și de asemenea ca acest lucru să apară și în scris. Când primești o decizie de concediere, există o **perioadă de preaviz de o lună**, calculată din prima zi a lunii după ce ai primit decizia de concediere. (aml § 15-3). Perioada de notificare poate fi mai lungă, aceasta depinzând de contractul tău. Dacă ești angajat pe o perioadă de probă, timpul minim de notificare este de **14 zile** de la data la care ai primit decizia. Dacă ești în concediu de boală, ești protejat ca și angajat timp de 1 an.

Accidente și boala

Dacă ai lucrat pentru un angajator timp **de cel puțin 4 săptămâni** și te îmbolnăvești, ai dreptul la concediu medical cu plată. Plata ar trebui să fie 100% din salariul tău normal și este de obicei calculată după venitul pe ultimele 4 săptămâni (folketrygdloven § 8-28). Primele 16 zile de concediu medical sunt plătite de către angajatorul tău. După această perioadă, banii sunt plătiți de la stat. Ca să beneficiezi de concediu medical cu plată trebuie să documentezi că ești bolnav. Dacă ai lucrat mai mult de 2 luni, poți folosi **“egenmelding”**, o declarație personală de boală. Prin egenmelding îți informezi singur angajatorul că ai fost bolnav, și completezi un formular de concediu medical când revii la muncă. Ai dreptul să folosești această **declarație personal până la 3 zile consecutive, și de 4 ori într-o perioadă de 12 luni**. Dacă ești încă bolnav și nu te poți prezenta la serviciu, vei avea nevoie de o **declarație de la un medic** (folketrygdloven § 8-24). Poți să fii în concediu medical până la 1 an. Ai dreptul la concediu medical plătit doar dacă ești contribuabil la sistemul de asigurări sociale (folketrygden). Multe companii au semnat acorduri

speciale pentru angajare inclusivă, acestea sunt reglementate separat.

Dacă te îmbolnăvești sau ești rănit în urma muncii pe care o execuți, aceasta intră în categoria **accident de muncă**. În acest caz ai dreptul la tratament, transport, taxe legale, venit pierdut și mai multe, în plus față de concediul medical plătit. Dacă accidentul de muncă ți-a pricinuit afecțiuni de lungă durată, se merge la evaluarea capacității de muncă sau pensie de handicap dacă ai contribuit la sistemul de asigurări sociale cu cel puțin 1 an înainte de accident.

Pentru mai multe informații despre drepturile tale: www.arbeidstilsynet.no și www.NAV.no.

Sindicatelor și convențiile colective

Sindicatelor au o istorie lungă și o poziție puternică în viața muncii din Norvegia. Multe din drepturile pe care muncitorii norvegieni le iau de bune azi, ca de exemplu ziua de lucru de 8 ore și sfârșiturile de săptămână libere, au fost câștigate prin acțiuni industriale și negocieri pentru convenții colective pe parcursul ultimilor 200 de ani.

Angajații companiilor care aplică convențiile colective au în general 5 săptămâni de concediu și o zi de lucru de 7,5 ore. O convenție colectivă este un acord comun asupra salariului și condițiilor de muncă, cum ar fi salariul minim, întrebări legate de pensionare, orele de muncă, plata orelor peste program, concedii și educație. Convențiile colective se fac între organizația angajatorului și unul din sindicate.

Norvegia are mai multe sindicate la care pot adera diferite grupe de muncă. Majoritatea sindicatelor sunt patronate de o organizație "umbrelă". Cea mai mare organizație pentru muncitori din Norvegia este LO. (Confederația Norvegiană a Sindicatelor).

În calitate de membru al unui sindicat poți lua parte la negocierile convențiilor colective și a altor acorduri cu angajatorul și organizația angajatorului. Acest lucru îți asigură termeni mai buni decât minimul asigurat de legea norvegiană, și în general oferă termeni mai buni pentru muncitori per total decât ar putea fi dobândite prin acorduri individuale.

În plus, sindicatul te poate ajuta dacă ai un conflict sau probleme cu angajatorul, de exemplu dacă termenii contractului au fost violați de către angajator sau dacă ești concediat pe nedrept. Cu toate acestea, e nevoie să fii membru de sindicat *înainte* de a se pune problema asistenței în cazul tău.

Ca să faci parte dintr-un sindicat este nevoie să plătești o taxă de membru. Din aceasta taxă poți deduce până la 3850 NOK din impozitul returnat (pentru impozitul din anul 2018).

Pentru mai multe informații despre sindicate poți vizita LO.no, YS.no, UNIO.no sau akademikerne.no.

În caz de pierdere a locului de muncă

Dacă ai lucrat în Norvegia dar îți pierzi locul de muncă, încă ai rezidență legală în țară timp de o perioadă. Această perioadă

depinde de cât de mult ai lucrat până să îți pierzi locul de muncă și de motivul pentru care ai devenit șomer.

Dacă ai lucrat în Norvegia mai puțin de 1 an și nu ți-ai dat tu demisia, poți rămâne în Norvegia până la 6 luni, timp în care îți poți căuta un nou loc de muncă, fiind înregistrat ca și persoană în căutarea unui loc de muncă, prin intermediul NAV-ului.

Dacă ai lucrat în Norvegia mai mult de 1 an, poți să stai cât dorești și să aplici pentru alte locuri de muncă, în cazul în care nu ai demisionat. De asemenea trebuie să te înregistrezi ca și persoană în căutarea unui loc de muncă la NAV.

Poți găsi mai multe informații pe [pagina de informații a UDI](#) pentru persoane șomere din EU și SEE.

NAV și dreptul la servicii sociale

NAV este serviciul administrativ al forțelor de muncă și serviciilor sociale. Este împărțit în 2 părți: NAV statal și NAV municipal. NAV statal procesează cazuri legate de beneficii de șomaj și drepturi câștigate, beneficii pentru copii și beneficii universale care nu necesită cercetare. NAV municipal procesează cazuri legate de siguranța socială financiară, asistența pentru locuință și alte beneficii care necesită cercetare.

Ai dreptul la beneficii de la NAV statal în măsura în care le-ai câștigat plătind impozite pe venit în Norvegia. Asta înseamnă că ești eligibil pentru beneficii de șomaj dacă ai câștigat mai mult de 1.5G (149 787 NOK de la 1 mai 2019) în Norvegia în ultimul an, sau mai mult de 3G (299574 NOK) în ultimii 3 ani calendaristici

și munca ta a fost redusă cu cel puțin 50%. G este suma de bază în sistemul național de asigurări sociale din Norvegia, stabilită de parlament în fiecare an. Ai dreptul la beneficii pentru copii dacă lucrezi în Norvegia, concediu medical cu plată, etc.

În calitate de cetățean SEE ai drepturi limitate la servicii sociale de la NAV municipal atâta vreme cât nu ai domiciliu stabil în Norvegia, adică nu ai încă o legătură puternică cu țara. Ce înseamnă a avea „domiciliu stabil” este oarecum neclar, dar dacă ai locuit în țară pentru o perioadă lungă de timp, dacă lucrezi și plătești taxe la stat și dacă ai familia aici, toate acestea vor fi considerate ca având domiciliu stabil. Dacă se consideră ca nu ești domiciliat în Norvegia, nu ai dreptul decât la informații, consiliere și ghidare. Iar dacă te afli în situația în care nu ești capabil să îți procuri de mâncare, îmbrăcăminte și un acoperiș deasupra capului, vei beneficia de un ajutor limitat, până când vei primi ajutor din țară ta natală. Ar putea fi sub forma unui locuințe temporare și destui bani de mâncare pentru o zi sau două până poți să îți contactezi familia sau să primești un transfer bancar.

Când este considerat ca fiind domiciliat stabil în Norvegia, ai aceleași drepturi de a primi beneficii sociale de la NAV municipal ca și un cetățean norvegian. Asta înseamnă că ai dreptul la asistență de la serviciile sociale, dar acest tip de ajutor este conceput să fie temporar, iar scopul este ca beneficiarul să devină independent și să se poată întreține singur după o scurtă perioadă de timp.

Magnus Barfots gate 22

Telefon: 55 96 00 14

E-post: post@robinhoodhuset.no

Web: robinhoodhuset.no

Facebook: facebook.com/robinhoodhuset